

8

Vlyssis Aldrouandi

dendum erat, quod gradum caloris naturalis in officina metallo rum agentis nunquam artifex a se qui valet: præterquam quod si locus generationis metallorum consideretur, hic non omnis ad eorum generationem confert: cum Plato scriptum reliquerit naturam varijs rerum generationibus, varia quoque loca destinasse: hac de causa locus à Porphyrio pater, & principium generationis appellatur. Non igitur vbiique locorum metalla, plantæ, & animalia indiscriminatim oriuntur.

Tandem ab experientia artium omnium parente, fautores Halchemiæ probant ex fabricato Philosophorum lapide cetera metalla, & potissimum aurum, & argentum dimanare. Verum nos absurdius hoc imaginari non possumus; cum ex corpore uno, & vnius naturæ varia, & distincta proximè gigni nequeant; siquidem distinctionarum specierum proxima principia varia constituuntur, & metalla inter se maximè discrepant. Deinde lapis ille philosophicus vel corpus simplex, vel mixtum erit nuncupandum, non simplex, quia elementi naturam indueret, neque mixtum; sic enim vel esset metallum, vel non; si metallum, iam patet factum est, vnum metallum ab altero non profilire, consequenterq; ab uno metallo cetera non exhibunt. Sin sit solum lapis, vt Chymici assertunt, nec etiam inde metalla consurgere possunt, quoniam vnius rei, vnu generationis modus assignatur; cum metalla absque tali lapide in viscerebus terræ a natura formentur. His addamus, quod nemo

Halche-
mie ars
qualis.

virtute Halchemiæ ingens diuitiarum pelagus est assiccatus. Ad rem scribit Cardanus parentem suum operam Halchemiæ diligentem nauasse, nec inde maiorem auri farraginem cumulasse. Nero quoque pro cognitione huius artis immensos sumptus, & summam curam adhibuit, & peritiores artifices conuocauit, & tandem summa diligentia, & iugi experientia adhibita hanc artem inanem, & despiciendam esse cognouit. Et si nonnulli beneficio huius artis aurum, & argentum produxisse referunt, deinceps non narrat eorum conditionem, progressum, & quantitatem, quoniam grauem in suis facultatibus ruinam acceperunt. Narrauit nobis vir doctus & fide dignus, qui operam Halchemiæ diuturnam dederat, se tantum semel aurum exiguae molis magno dispendio effecisse, & deinceps frequenter idem opus molientem, semper spe frustratum, oleum, & operam perdidisse.

D I F F E R E N T I A E.

D E metallorum species inter auctores sententijs variatur; sed ut cunctis hoc sit exploratum, fossilem differentiam in primis sunt ponderandæ, quoniam diuisio obiecti respicere debet illam scientiam, cuius est obiectum. Aristoteles igitur duo metallorum genera, nempe Fossilia, & Metallica assignat, licet fossile in lato significatu acceptum omnia a fodinis eruta comprehendat; & hoc modo metalla que que complectitur; verum in stricto significatu sumptum fossile, à metallicis discriminatur. Encellius fossilia corpora in maiora, & minora distribuit.

Li.3. Me-
teor. capii.
Uelmo.
Lib. 1. de
Re metal.
cap. 1.

per maiora mineralia, intelligit metalla, quæ vel perfecta vt aurum, vel quasi imperfecta vt argentum constituit, cetera vt imperfecta, veluti Stannum, Plumbum, Bismutum, Æs, & Ferrum pronuntiat, & pro minoribus mineralibus reliqua fossilia demonstrat. Theophrastus quoq; fossilem duas tantum differentias alsignare videtur, dum hæc partim ex aqua, vt metalla, partim ex terra vt reliqua metallica constituit. Galenus fossilia in triplici discrimine collocat, dum varias terras, diuersos lapides, & metallæ discrepancya enumerat. Albertus magnus, quem Be ringutius, & multi alij sequuntur, tria genera fossilem, nempe lapides, metallæ, & media mineralia manifestauit, & per media mineralia Sal, Alumen, Nitrum,

Media
mineralia
que.
In lib. de
Lap.
Lib. 9. de
Emp. med.
fac.

Pyritem, Atramentum, & alia huius generis intellexit, quæ partim naturam metallorum, partim naturam lapidum sapiunt. Aucennas, referente Alberto, fossilem

quatuor differentias inuulgauit, easque lapides, sulphura, sales, & metallæ nominauit. Tandem apud alios auctores, quatuor fossilem capita in lucem prodeunt,

funtq; Terra insignes, Succi concreti, Lapidæ, & Metalla, quam diuisiōem Dio-

scrides amplexus est. Hac diuisio plerisque, & potissimum Cardano arridere.

mat. Me-

videtur; namque fossilia vel liquefunt, & redeuntia in pristinam formam dura-

ma-

